

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้การแพทย์แผนไทยร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันในการดูแลครรภ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านท่าโต อําเภอสะเดา จังหวัดสงขลาซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเข้าพื้นที่
2. การเลือกพื้นที่
3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
4. วิธีการในการเก็บข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. พื้นที่ศึกษา
7. เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

การเข้าพื้นที่

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสืบค้นองค์ความรู้ด้านการใช้แพทย์แผนไทย โดยเสริมสร้างภูมิปัญญาการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์ และเพื่อบรรยายและอธิบายการใช้การแพทย์แผนไทยร่วมกับการแพทย์แผนปัจจุบันในการดูแลครรภ์ และจากการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนที่มีความสนใจเรื่องการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์ รวมถึงการศึกษาความเชื่อในเรื่องการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์ ตลอดจนการประเมินความคิดเห็นของผู้คนในชุมชนที่มีความเชื่อในเรื่องการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์ รวมถึงการประเมินความพึงพอใจของผู้คนในชุมชนที่ได้รับการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์

การเลือกพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ หมู่บ้านท่าโต อําเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ทั้งนี้เนื่องจาก อําเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นแหล่งที่มีองค์ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์ รวมถึงมีการศึกษาแนวทางการดูแลสุขภาพในระหว่างการตั้งครรภ์ ตามวิถีการแพทย์แผนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ และผู้คนในพื้นที่ก็ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับวิถีการแพทย์

แผนปัจจุบัน เพราะในพื้นที่หมู่บ้านทำโต้ อำเภอสะเดา จังหวัดสangkhla ได้มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง ซึ่งมีแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการดูแลครรภ์ด้วยระบบการแพทย์แผนปัจจุบันเป็นอย่างดี และชาวบ้านในหมู่บ้านก็ให้ความเชื่อมั่นมากจนถึง ณ ปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วย

1. 医師แพทย์แผนไทย จำนวน 2 คน เป็นประชุมชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทำโต้ อำเภอสะเดา จังหวัดสangkhla ซึ่งมีอาชีพทางด้านรักษาครรภ์ การทำคลอดและมีความเชี่ยวชาญทางด้านการใช้ยาสมุนไพร

2. 医師แพทย์แผนปัจจุบัน จำนวน 4 คน อาศัยอยู่ใน รพ.สต.ทำโต้ อำเภอสะเดา จังหวัดสangkhla ซึ่งเป็นแพทย์พยาบาลหรือสาธารณสุข ที่ชำนาญงานด้านการทำคลอด และมีประสบการณ์ด้านการทำคลอดเป็นอย่างดี

3. สตรีที่เคยผ่านการตั้งครรภ์และสตรีที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์ จำนวน 27 คน ที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี ซึ่งมีความแตกต่างในปัจจัยพื้นฐาน เช่น อาชีพ การประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำสวนยาง, จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์อยู่ที่ประมาณ 2 ครั้ง, ระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี

วิธีการในการเก็บข้อมูล

วิธีการในการเก็บข้อมูลจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเองโดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารอ้างอิง เอกสารงานวิจัย บทความ การสืบค้นทาง Internet และจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม เพื่อสืบค้นองค์ความรู้ด้านการดูแลสตรีมีครรภ์ด้วยภูมิปัญญาท่องอิน

พื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยทำการศึกษาที่ หมู่บ้านท่าโต้ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นอำเภอที่มีเส้นทางการเดินทางที่ค่อนข้างสะดวก ภายในชุมชนมีความปลอดภัย ชาวบ้านมีทั้งที่เป็นชาวพุทธ มุสลิม และจีน และมีจำนวนสตรีตั้งครรภ์ที่ใช้ภูมิปัญญาท่องถินเพียงพอสำหรับเป็นผู้วิจัยให้ข้อมูลในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นจริงครอบคลุม เนื้อหาอย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับความเชื่อ การให้คุณค่า แนวคิดเกี่ยวกับการดูแล (Leininger, 2001) อันเป็นข้อมูลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview Form) แบบสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักในมุมมองที่ต่างมิติ (Negative case) โดยประเด็นคำถาม ต้องตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ได้ดังนี้

1. ศูนย์ที่เคยผ่านการตั้งครรภ์และที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์เกี่ยวกับการบูรณาการภูมิปัญญาท่องถินกับวิถีการดูแลครรภ์ตามวิถีการแพทย์แผนปัจจุบัน
2. องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท่องถินในการดูแลสุขภาพระหว่างการตั้งครรภ์
3. แนวทางการบูรณาการภูมิปัญญาท่องถินกับวิธีการดูแลครรภ์ตามวิถีการแพทย์แผนปัจจุบัน

โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเหล่านี้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามแล้วทำการแก้ไข จนนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งก็คือหมอดำราย ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจะมีความเชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญาท่องถินที่ใช้ในการดูแลครรภ์ จากนั้นทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและลูกด้วยของการใช้เนื้อหาและภาษา แล้วนำเครื่องมือมาแก้ไขอีกรอบก่อนนำเครื่องมือมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริง